

Tájékoztató az egyesületek, alapítványok adókötelezettségeiről

Az egyesületek, alapítványok jogi személyiséggel rendelkeznek, a székhelyük szerint illetékes törvényszék által történő nyilvántartásba vétellel jönnek létre. Ezen civil szervezetek létrehozására, működésére vonatkozó alapvető szabályokat a Ptk.¹ és az Ectv.² tartalmazza.

Ezen civil szervezeteket a hatályos jogszabályi előírások szerint számos olyan kötelezettség terheli, amelyeknek létrehozásuk, működésük, gazdálkodásuk során eleget kell tenniük.³

Ilyen **kötelező feladatok** például:

- a bejelentkezési (változás-bejelentési) kötelezettség,
- könyvvizelési kötelezettség
- beszámoló-készítési és közzétételi kötelezettség,
- könyvvizsgálatra, gazdálkodásra vonatkozó előírások teljesítése.

Ezeken túlmenően az alapítványoknak, egyesületeknek **adókötelezettségeik** is vannak, melyeknek az általános adójogi rendelkezések és az Szt.⁴ szabályai szerint kell eleget tenniük.

Adózásukat tekintve a civil szervezetek – a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben meghatározott kivételekkel – a társasági adó alanyai, függetlenül attól, hogy az adott adóévben vállalkozási tevékenységet végeznek-e vagy sem. Az Art.⁵ szabályai alapján ezen szervezetek – ha az adóévben vállalkozási tevékenységből nem érnek el bevételt, illetve ehhez kapcsolódóan költséget, ráfordítást nem számolnak el – a társasági adóbevallás helyett bevallást helyettesítő nyilatkozatot tehetnek.

Az egyesületek, alapítványok az általános forgalmi adó alanyaivá is válhatnak, ha saját nevük alatt gazdasági tevékenységet folytatnak, tekintet nélkül annak helyére, céljára és eredményére.⁶ Ezek a szervezetek áfa-alanyként végezhetnek olyan tevékenységet is (pl. szociális ellátás keretében teljesített szolgáltatás-nyújtás), amelyek az Áfa tv. 85. §-ában foglalt rendelkezések alapján adómentesnek minősülnek.

Ha ezen szervezetek alkalmazottat foglalkoztatnak, akkor a munkavállalók részére teljesített kifizetések utáni adókötelezettségekre, ideértve a társadalombiztosítási kötelezettségeket is (adóelőleg- és egyéni járulékok megállapítása, levonása, bevallása, munkavállalók bejelentése, igazolások kiállítása, stb.) az általános rendelkezések az irányadók.

Az adókötelezettségekre vonatkozó részletes tudnivalók megtalálhatóak a 13. számú információs füzetben.

A magánszemélyek az Szftv-ben⁷ meghatározott mértékben rendelkezhetnek a befizetett **személyi jövedelemadójuk egy százalékáról** a törvényi előírásoknak megfelelő kedvezményezettük javára.

¹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)

² Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.)

³ Például a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnyt.) alapján.

⁴ A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.)

⁵ Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.)

⁶ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (Áfa tv.) 5. § (1) bekezdése

⁷ A személyi jövedelemadó meghatározott részének adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXXVI. törvény (Szftv.)

A civil szervezeteknek az szja 1 százalékos összeg felhasználására vonatkozóan elszámolási kötelezettsége van, mely elszámolás benyújtásának határideje minden naptári év május 31-e. Az állami adó- és vámhatóság ezen határidőt megelőzően minden évben elektronikus levélben hívja fel a szervezetek figyelmét a kötelezettség teljesítésére annak elkerülése érdekében, hogy valamely civil szervezet a következő rendelkező évben elessen a támogatástól az elszámolás elmulasztása miatt.

Ha a szervezet a határidőig a közleményt nem nyújtja be, illetve a közleményében számszaki hibás adatokat közöl, vagy nem az elszámolandó összeget szerepelteti, és azokat nem javítja, az állami adó- és vámhatóság kizárja a szervezetet a következő évben felajánlásra jogosult kedvezményezettek közül.

Az Art. és az anyagi adójogszabályok **az adókötelezettségek elmulasztása**, illetve **nem a jogszabályoknak megfelelő teljesítése** esetére különböző **szankciókat** helyeznek kilátásba. Ezen jogkövetkezmények közé tartozik például az adó késedelmes megfizetése esetén fizetendő késedelmi pótlék, az adóhiány esetén teljesítendő adóbírság, illetőleg az egyes adókötelezettségek elmulasztása, hibás, hiányos, késedelmes teljesítése esetén kiszabható mulasztási bírság.

Ezekon kívül az állami adó- és vámhatóság élhet az adószám felfüggesztésének, illetve törlésének eszközével is, ha annak törvényi feltételei fennállnak.⁸

Az adószám alkalmazásának felfüggesztése

- a) *Az állami adó- és vámhatóság a hatáskörébe tartozó, jogszabályban meghatározott adókötelezettségek teljesítésének elmulasztása, vagy nem megfelelő teljesítése esetén dönt az adószám felfüggesztéséről azon szabályok mentén, amelyek nemcsak a civil szervezetekre, hanem valamennyi adózóra irányadók.*
Ebbe körbe tartoznak azok az esetek, amikor – hasonlóan más adózóhoz – a civil szervezetek számára az adóhatósági iratok nem kézbesíthetők, vagy a civil szervezetek a székhelyükön nem találhatók és erről az adóhatóság hitelt érdemlően tudomást szerez, illetve ha a civil szervezet az állami adóhatóság felszólítása ellenére sem tesz eleget a bevallási, adófizetési kötelezettségének.
- b) *Az állami adó- és vámhatóságnak más, az adószám felfüggesztésének kezdeményezésére jogosult szerv megkeresése alapján is intézkednie kell az adószám felfüggesztéséről. Ebben az esetben tehát az adószám-felfüggesztés nem valamely adókötelezettség megszegése miatti szankció, a felfüggesztés jogalapja más szerv megkeresése.*

Az adószám szankciós törlése

- a) *Az állami adó- és vámhatóság a hatáskörébe tartozó, jogszabályban meghatározott adókötelezettségek nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén dönt az adószám törléséről.*
Ebbe a körbe tartoznak azok az esetek, amikor – hasonlóan más adózókhoz – a civil szervezet vonatkozásában megállapításra kerül, hogy a rá irányadó szabályoknak megfelelően bejelentett székhelye nem valós cím, a civil szervezet a rá irányadó szabályoknak megfelelő szervezeti képviselőt – felszólítás ellenére – nem jelentette be az adóhatósághoz, illetve ha a civil szervezet ellenőrzése során az adóhatóság hitelt

⁸ Art. 24/A-24/B. §-ai

érdemlően tudomást szerez arról, hogy a civil szervezet bejelentett szervezeti képviselője nem valós személy.

- b) Az állami adó- és vámhatóság *más, az adószám törlésének kezdeményezésére jogosult szerv megkeresése* alapján is intézkedhet az adószám törlése iránt. Ebben az esetben az adószám törlése szintén nem valamely adókötelezettség megszegése esetére előírt szankció, az adószám-törlés jogalapja más szerv megkeresése.

A jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás visszafizetésének nem teljesítése estén – az Áht.⁹ rendelkezései szerint – a támogató kezdeményezésére az állami adó- és vámhatóságnak törölnie kell annak a szervezetnek az adószámát, amelynek az Áht. értelmében visszafizetési kötelezettsége keletkezett, de azt nem teljesítette.

Az adószám felfüggesztésének, illetve törlésének eseteitől alapvetően meg kell különböztetni az esetkört, amikor a civil szervezetek törvényes működésének kikényszerítése érdekében törvényességi felügyeleti eljárás kerül megindításra, illetve lefolytatásra. Az eljárásra a Cnytv. rendelkezései alapján főszabályként a civil szervezet székhelye szerinti nyilvántartó bíróság illetékes.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁹ Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.)